

DR. SZEPESI DEZSŐ

Budapest, 1931. május 22. – Budapest, 2018. november 10.

Barát József

Országos Meteorológiai Szolgálat ny. elnöke, baratjo@gmail.com

Szepesi Dezső 1931-ben született Budapesten, jómódú polgári családban. A háború után mindenüket elvették. Hogy testvérei éhen ne haljanak, 14 évesen hónapokig vonat tetején utazva batyuzott. Tanulmányait kezdetben elhanyagolta, s megbuktatták. Később autodidaktaként jelesen elvégezte a gimnáziumot, s felvételt nyert az Eötvös Loránd Tudományegyetem Természettudományi Karára. Az egyetemen az egész évfolyamon egyedül ő volt jeles matematikai analízisből. Meteorológus szakon szerzett egyetemi oklevelet 1955-ben. Tanulópárja Lőrincz Anna volt, akivel összeházasodtak, s házasságukból két gyermek született, Anna és Dezső.

Az egyetem elvégzése után az Országos Meteorológiai Intézet (a mostani Szolgálat jogelődje) Időjárási Kutató Osztályán kezdett dolgozni. 1961-ben védte meg egyetemi doktori értekezését *A Kárpát-medence hegységeinek orográfikus csapadékkeltő hatásáról* címmel. Az 1960-as évek közepétől szakmai érdeklődése a levegőszennyeződés terjedésével kapcsolatos kérdések felé fordult, ezen a témán kezdett el dolgozni, s ez az érdeklődés egész életén keresztül megmaradt. Mintegy 100 tudományos értekezés és négy könyv szerzője. Szakmai tájékozottságát tovább fejlesztendő, WMO ösztöndíjasként műholdas, hidrológiai és légszennyeződési tanulmányokat folytatott az Egyesült Államokban. Az ösztöndíjasként elsajátított és megtanult módszert munkatárjaival országos modell-rendszerrel fejlesztette. Sokáig ez volt a hivatalos módszer, az összes hazai erőmű, gyár tervezésénél ezt alkalmazták. A légszennyezéssel kapcsolatos első nagyobb munkája a kandidátusi értekezése volt, amely nyomtatásban is megjelent *Légszennyező anyagok turbulens diffúziójának meteorológiai feltételei Magyarországon* címmel, és ez számára széleskörű hazai elismertséget szerzett. A kandidátusi fokozatot 1967-ben kapta meg.

Az OMSZ Központi Légkörfizikai Intézetében majd a Központi Meteorológia Intézetben osztályvezetői illetve főosztályvezető beosztásban vezette a levegőszennyeződéssel foglalkozó szakmai egységet, a Levegőkörnyezeti Kutató Főosztályt. Kiemelkedő szakirodalmi tevékenysége mellett, légszennyezési szabványok kidolgozásában működött közre. Tudományok doktora címét az MTA-nak benyújtott, *A légköri két nagytávolságú transzmissziója* című értekezésére 1980-ban kapta meg. Későbbi fő kutatási területe az eurokonform transzmissziós modellek kidolgozása volt. Kutatói tevékenysége mellett szerepet vállalt az ifjúság szakirányú nevelésében, oktatott is. Oktatói munkáját 1979-ben címzetes egyetemi docens, 1985-ben címzetes egyetemi tanár cím adományozásával ismerték el.

Számos hazai és nemzetközi testületben végzett szakma- és tudományszervezési munkát. Az Időjárás szerkesztőbizottságának 1972-től, az MTA MTB-nak 1975-től, a MAB Nemzeti Bizottságának 1970-től volt tagja. A Környezetvédelmi Célprogram Bizottság munkájában 1973-tól vett részt. A Meteorológiai Világszervezet (WMO) riportőreként a világban 183 kidolgozott légszennyezés terjedési modellt gyűjtött össze és tekintett át. Ennek a munkának az eredményeként jelent meg angol nyelven a *Compendium of regulatory air quality simulation models* című könyve 1989-ben. A *Levegőkörnyezet* című könyve a hazai környezetvédelem szakembereinek nyújt jelentős segítséget.

Nyugdíjba vonulása után szakmai aktivitása cseppet sem csökkent. A tudományos eredményeket felhasználva a levegőkörnyezettel, levegőminőséggel kapcsolatos tanácsadói munkáját 1991-től, saját tulajdonú betéti társaságban, a Levegőkörnyezet Gazdálkodási Szaktanácsadó Bt.-ben, vállalkozóként végezte. A Magyar Meteorológiai Társaságnak 1952. január elseje óta volt a tagja. Szakmai és közéleti tevékenységét számos kitüntetéssel ismerték el. 1970-ben *Kiváló Dolgozó*, 1980-ban *Pro Natura Emlékérem* kitüntetést kapott. 1981-ben megkapta a *Szabványügyi Hivatal Emlékplakettjét*. 1989-ben *Kiváló Munkáért* elismerést vehetett át. 2003-ban kapta meg a *Schenzl Guidó* miniszteri díjat a levegőkörnyezet minőségének tudományos vizsgálatában elért eredményeiért. 2008-ban aranydiplomát vehetett át az ELTE-n.

Egy washingtoni környezeti konferencián kollégáival még Mrs. Nixon fogadásán is részt vett a Fehér Házban. Ösztöndíjas korában kint akarták marasztalni, de ő hazajött. Az OMSZ keretében, az új gazdasági mechanizmus idején akarta megvalósítani terveit, ahogyan mondta: „itt csinálók Amerikát”. Sok fiatal szakmai nevelésével foglalkozott, akik később külföldi cégeknél, minisztériumokban kaptak állást.

Búcsúunk Tőled Dezső, nyugodj békében!

SZERZŐINK FIGYELMÉBE

A LÉGKÖR célja a meteorológia tárgykörébe tartozó kutatási eredmények, szakmai beszámolók, időjárási események leírásának közlése. A lap elfogad publikálásra szakmai úti beszámolót, időjárási eseményt bemutató fényképet, könyvismertetést is.

A kéziratokat a szerkesztőbizottság lektoráltatja. A lektor nevét a szerzőkkel nem közöljük. Közlésre szánt anyagokat kizárólag elektronikus formában fogadunk el. Az anyagokat a legkor@met.hu címre kérjük beküldeni Word-fájlban. A beküldött szöveg ne tartalmazzon semmiféle speciális formázást. Amennyiben a közlésre szánt szöveghez ábra is tartozik, azokat egyenként kérjük beküldeni, lehetőleg vektoros formában. Az ideális méret 2 MB. Külön Word-fájlban kérjük megadni az ábraalíráásokat. A közlésre szánt táblázatokat akár Word-, akár Excel-fájlban szintén egyenként kérjük megadni. Amennyiben a szerzőnek egyéni elképzelése van a nyomtatásra kerülő közlemény felépítéséről, akkor szívesen fogadunk PDF-fájlt is, de csak PDF-fájllal nem foglalkozunk.

A közlésre szánt szöveg tartalmazza a magyar és angol címet, a szerző nevét, munkahelyét, levelezési és villanypostacímét. Irodalomjegyzéket kérünk csatolni a *Tanulmányok* rovatba szánt szakmai cikkhez. Az irodalomjegyzékben csak a szövegben szereplő hivatkozás legyen. Az egyéb közlemények, szakmai beszámolók esetében is kérjük lehetőség szerint angol cím és összefoglaló megadását.